

Quicksan Wet
natuurbescherming
ter plaatse van:

**Ruiten A kanaal Zuid 27
te Ter Apel**

projectnummer

172101

VERANTWOORDING

RAPPORT

Type onderzoek : **Quickscan Wet natuurbescherming**
Locatie onderzoek : **Ruiten A kanaal Zuid 27 te Ter Apel**
Projectnummer : **172101**
Versie rapportage : **1**
Auteur : **S. Wetering MSc.**
Controle en vrijgave : **Ing. R.J.W. Huls**
Paraaf vrijgave :
Datum : **29 november 2017**

OPDRACHTGEVER

Naam : **Vereniging Ecodorp Noordeland**
Oringerbrink 111
7812 JT EMMEN
Contactpersoon : **Mevr. S. Goslinga**

UITGEVOERD DOOR

KANTOOR ZUIDWOLDE

Industrieweg 20
7921 JP Zuidwolde
Tel.: 0528-373982
Fax.: 0528-373907
info@ecoreest.nl
www.ecoreest.nl

KANTOOR APPINGEDAM

Opwierderweg 160
9902 RH Appingedam
Tel.: 0596 633355
Fax.: 0528-373907

KANTOOR ALMERE

Transistorstraat 91-34
1322 CL Almere
Tel.: 036 8200376
Fax.: 0528-373907

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een quickscan Wet natuurbescherming die is uitgevoerd ter plaatse van Ruiten A kanaal Zuid 27 te Ter Apel, in opdracht van Vereniging Ecodorp Noordeland.

Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien:

- de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is
- de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken
- het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING EN DOELSTELLING	5
1.2	SCOPE	5
1.3	KWALITEITSBORGING	5
1.4	LEESWIJZER	6
2.	ONDERZOEKSLOCATIE EN NABIJE OMGEVING	7
2.1	BESCHRIJVING ONDERZOEKSLOCATIE EN DIRECTE OMGEVING	7
2.2	BESCHRIJVING TOEKOMSTIGE PLANNEN	12
2.3	BESCHERMDE GEBIEDEN IN DE OMGEVING	13
2.3.1	Natura 2000	13
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland	14
3.	NATUURWETGEVING	16
3.1	SOORTENBESCHERMING	16
3.2	GEBIEDSBESCHERMING	17
3.3	ZORGPLICHT	18
4.	METHODE	19
4.1	LITERATUURSTUDIE	19
4.2	VELDBEZOEK	20
5.	RESULTATEN	21
5.1	VAATPLANTEN	21
5.2	VOGELS	21
5.3	GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN	23
5.4	VLEERMUIZEN	25
5.5	AMFIBIEËN EN REPTIELEN	30
5.6	VISSEN	31
5.7	OVERIGE SOORTEN	31
6.	SAMENVATTING EN CONCLUSIE	32
6.1	ALGEMEEN	32
6.2	CONCLUSIE SOORTENBESCHERMING	32
6.3	CONCLUSIE GEBIEDSBESCHERMING	33
6.4	AANBEVELINGEN EN ADVIES	33
6.5	VERANTWOORDING	34
	GERAADPLEEGDE BRONNEN	35

Bijlage 1 Overzicht vrijgestelden soorten Groningen

Onze rapportage is opgezet in kleur, om het u bij het lezen van het digitale document visueel aantrekkelijk te maken. Uiteraard kan het document ook op papier worden afgedrukt, waarbij we willen wijzen op de mogelijkheid om het document in zwart-wit af te drukken om kosten en toner te besparen.

1. INLEIDING

In opdracht van is door Eco Reest BV een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd ter plaatse van Ruiten A kanaal Zuid 27 te Ter Apel.

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING

De initiatiefnemer is voornemens een Ecodorp te realiseren op de locatie aan de Ruiten A Kanaal 27 te Ter Apel. Men is voornemens ter plaatse van de twee meest zuidelijk en de meest zuidoostelijk gelegen vloeivelden woningen te realiseren. Mogelijk zullen enkele gebouwen een andere functie krijgen (bijvoorbeeld atelier).

Doel van de quickscan Wet natuurbescherming is een beeld te krijgen van de aanwezige habitats en de voorkomende beschermde dier- en plantensoorten ter plaatse van het onderzoeksterrein.

1.2 SCOPE

In dit rapport is een quickscan Wet natuurbescherming beschreven. Hierin is onderzocht of er negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde soorten en zo ja, of nader soortgericht onderzoek noodzakelijk is.

Bij ruimtelijke ingrepen moet vooraf worden getoetst of schade op kan treden aan bestaande Natura 2000-gebieden. Indien er sprake is van “verslechtering of significante verstoring” of “significante gevolgen” op een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig. De aard van de voorgenomen plannen, de afstand tussen de onderzoekslocatie tot het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied (Lieftingsbroek op meer dan 15 km afstand) en de aard van het tussenliggende gebied maken het niet noodzakelijk dat onderzocht wordt of de ontwikkeling negatieve invloeden heeft op dit natuurgebied. Een onderzoek in het kader van gebiedsbescherming binnen de Wet natuurbescherming maakt daarom geen deel uit van onderhavig onderzoek.

1.3 KWALITEITSBORING

Eco Reest streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren.

Eco Reest Holding is gecertificeerd volgens “NEN-EN-ISO 9001:2008”, voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen, gebouwen en managementondersteuning, met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten.

Eco Reest is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Naast kwaliteit is onafhankelijkheid van groot belang om onze opdrachtgever van dienst te zijn met het beste advies voor zijn vraagstuk. Wij merken dan ook op dat er geen functionele relatie bestaat tussen opdrachtgever en Eco Reest BV, hetgeen betekent dat het advies van Eco Reest onafhankelijk is van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en maakt gebruik van een overkoepelende ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en

faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen en met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse soorten (onthefing ff/75a/2014/061, geldig tot 16 maart 2020).

Conform de eisen uit onze ethische code behandelt Eco Reest BV alle gegevens vertrouwelijk, waarvan wij kennisnemen als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden, behoudens in geval van wettelijke verplichtingen.

1.4 LEESWIJZER

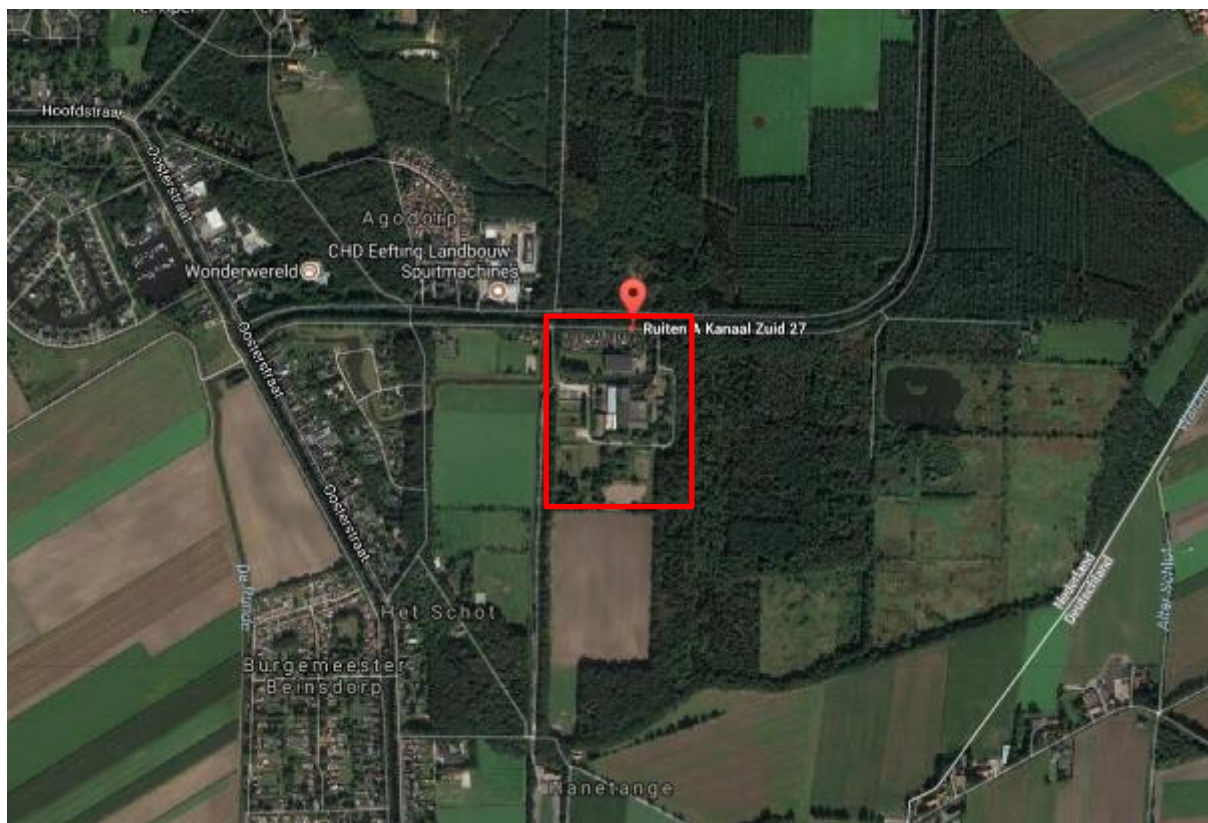
In hoofdstuk 2 worden de locatie, omgeving en het ontwikkelingsplan beschreven. In dit hoofdstuk wordt tevens aangegeven welke beschermde gebieden in de directe omgeving aanwezig zijn. Hoofdstuk 3 bevat een samenvatting van de regelgeving uit de Wet natuurbescherming die hier relevant is. In hoofdstuk 4 worden de gebruikte onderzoeksmethoden beschreven. De resultaten van de toets aan de Wet natuurbescherming worden beschreven in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 worden conclusies weergegeven en aanbevelingen gedaan. Besloten wordt met een overzicht van geraadpleegde bronnen.

2. ONDERZOEKSLOCATIE EN NABIJE OMGEVING

In dit hoofdstuk wordt de huidige en toekomstige situatie van de onderzoekslocatie beschreven en wordt een overzicht gegeven van de beschermde gebieden in de omgeving van de onderzoekslocatie.

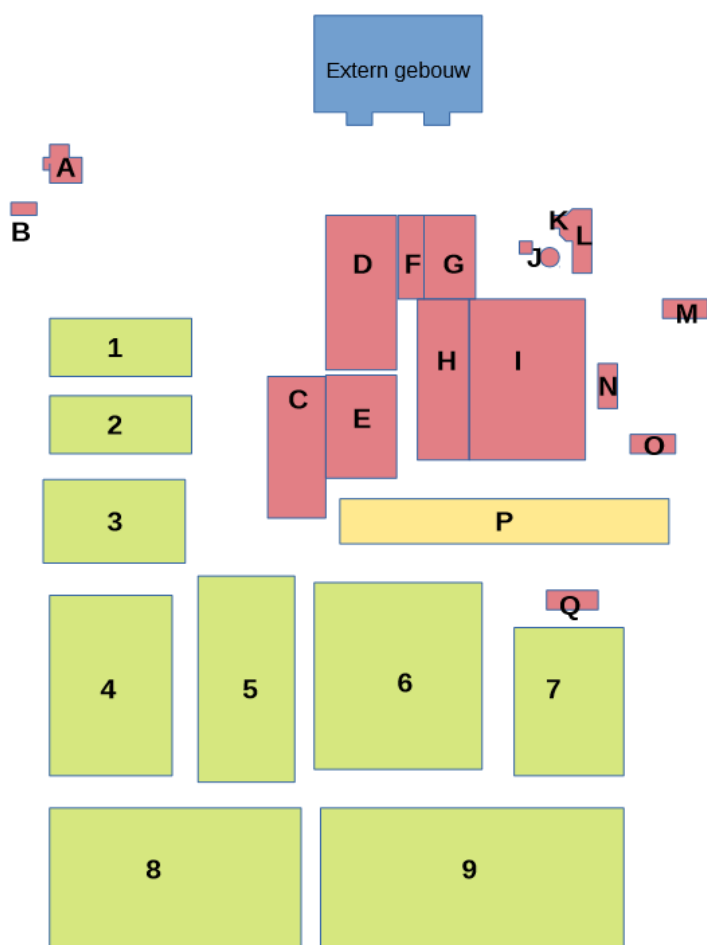
2.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKSLOCATIE EN DIRECTE OMGEVING

De onderzoekslocatie is gelegen aan Ruiten A kanaal Zuid 27 te Ter Apel, in een agrarisch- en bosrijk gebied (zie figuur 2.1). In de nabije omgeving is veel groen aanwezig. In de huidige situatie is de onderzoekslocatie bebouwd met een leegstaand kantoorpand, twee grote fabriekshallen, een schoorsteen, twee bijgebouwen en betonnen stortbakken (zie figuur 2.2). Een deel van het onderzoeksgebied is verhard met asfalt of beton. In het onderzoeksgebied zijn negen vloeivelden aanwezig. Deze zijn voorzien van klinker- of betonverharding of grind. Ten noorden van het onderzoeksgebied bevindt zich een brede watergang (het Ruiten A Kanaal).

Figuur 2.1. Plangebied (rood omlijnd) (bron achtergrondkaart: Google maps)

In figuur 2.3 t/m 2.8 zijn overzicht foto's opgenomen van het plangebied.

RENVOOI

A. kantoorgebouw
 B. garage/schuur
 C. loods 1
 D. loods 2
 E. loods 3
 F. loods 4
 G. loods 5
 H. fabriekshal 1
 fabriekshal 2

J. schoorsteen met bijgebouw
 K. elektriciteitsgebouw 1
 L. kantine
 M. metaalwerkplaats
 N. elektriciteitsgebouw
 O. pomphuis
 P. stortbakken
 Q. bijgebouw vloeivelden

Figuur 2.2. Huidige situatie plangebied

Figuur 2.3. Indruk plangebied, gebouw c (zie figuur 2.2)

Figuur 2.4. indruk plangebied schoorsteen

Figuur 2.5 Indruk plangebied, gebouw I, schoorsteen en gebouw M (zie figuur 2.2)

Figuur 2.6 Indruk plangebied, te kappen dubbele rij populieren

Figuur 2.7 Indruk plangebied, gebouw G, F en D (zie figuur 2.2)

Figuur 2.8 Indruk plangebied, gebouw K en L (zie figuur 2.2)

2.2 BESCHRIJVING TOEKOMSTIGE PLANNEN

De initiatiefnemer is voornemens een Ecodorp, bestaande uit ecologisch duurzame woningen, te realiseren op de locatie aan de Ruiten A Kanaal 27 te Ter Apel. Men is voornemens ter plaatse van de twee meest zuidelijk en de meest zuidoostelijk gelegen vloeivelden woningen te realiseren (zie figuur 2.9). Mogelijk zullen enkele gebouwen in de toekomst als atelier gebruikt gaan worden. Figuur 2.10 geeft een indruk van de toekomstige situatie weer.

Alle asbest golfplaten daken worden verwijderd. De hoofddoelstelling is voor wat betreft de verwijdering van asbest is dat het gehele terrein veilig betreden kan worden.

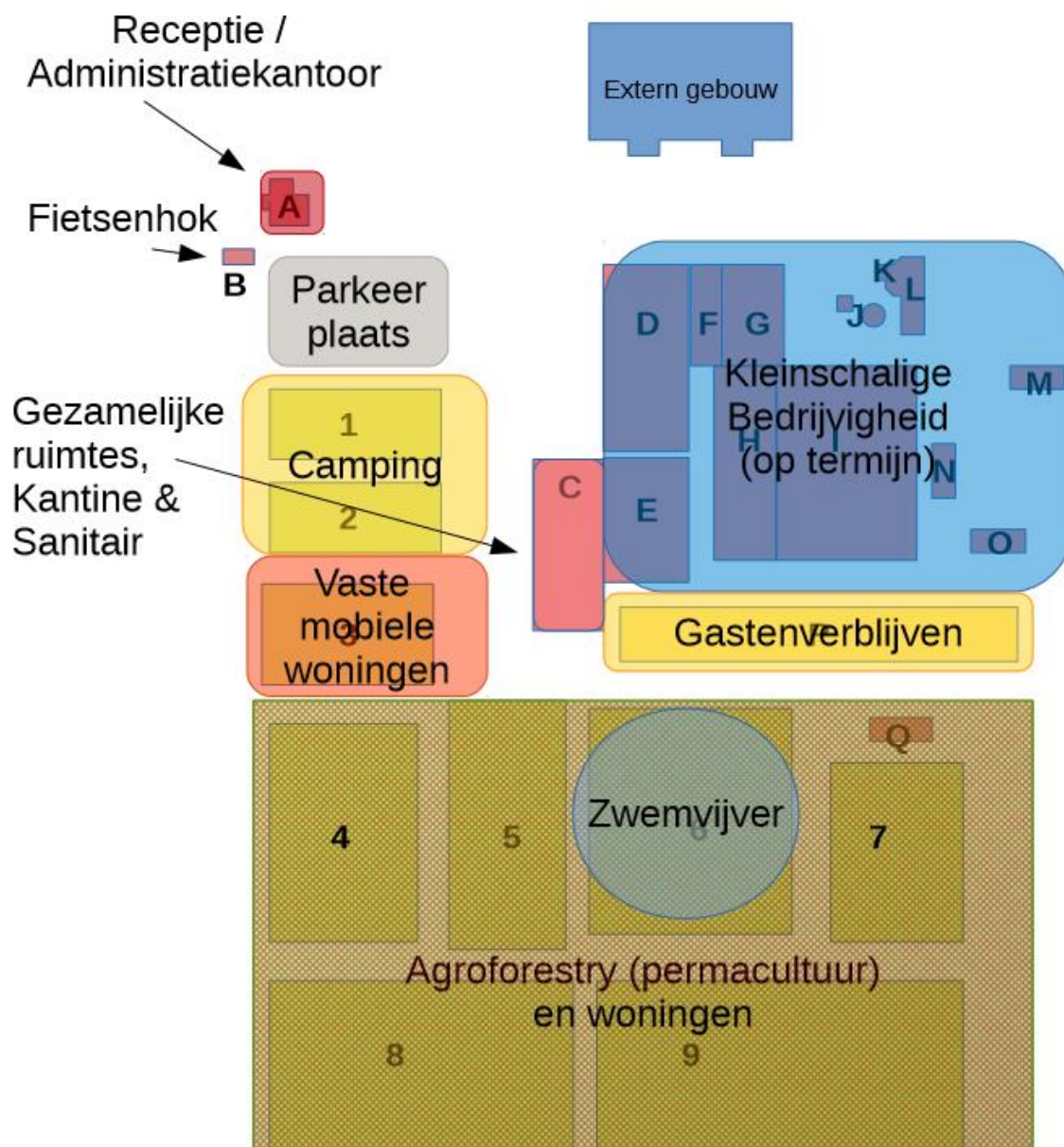
Ten behoeve van de plannen:

- worden alle asbesthoudende daken verwijderd;
- wordt de bovenste vijf tot tien meter van de schoorsteen verwijderd;
- wordt het bovenste gedeelte van gebouw F verwijderd (zie figuur 2.2);
- gebouw H (zie figuur 2.2) krijgt een nieuwe gevel;
- een aantal gebouwen wordt opgeknapt;
- gebouw N wordt waarschijnlijk gesloopt (zie figuur 2.2);
- tenslotte worden er ten behoeve van de plannen een aantal bomen gekapt of geknot. Dit betreft de rij populieren langs gebouw c en de dubbele rij populieren aan de buitenzijde van het plangebied langs de vloeivelden 1, 2, 3, 4 en 8. De beplanting op de verharde delen wordt vanwege veiligheidsredenen en vanwege de sanering van asbest verwijderd.

Er worden ten behoeve van de plannen geen watergangen gedempt.

Figuur 2.9 Vloeivelden waarop de ecowoningen gebouwd worden.

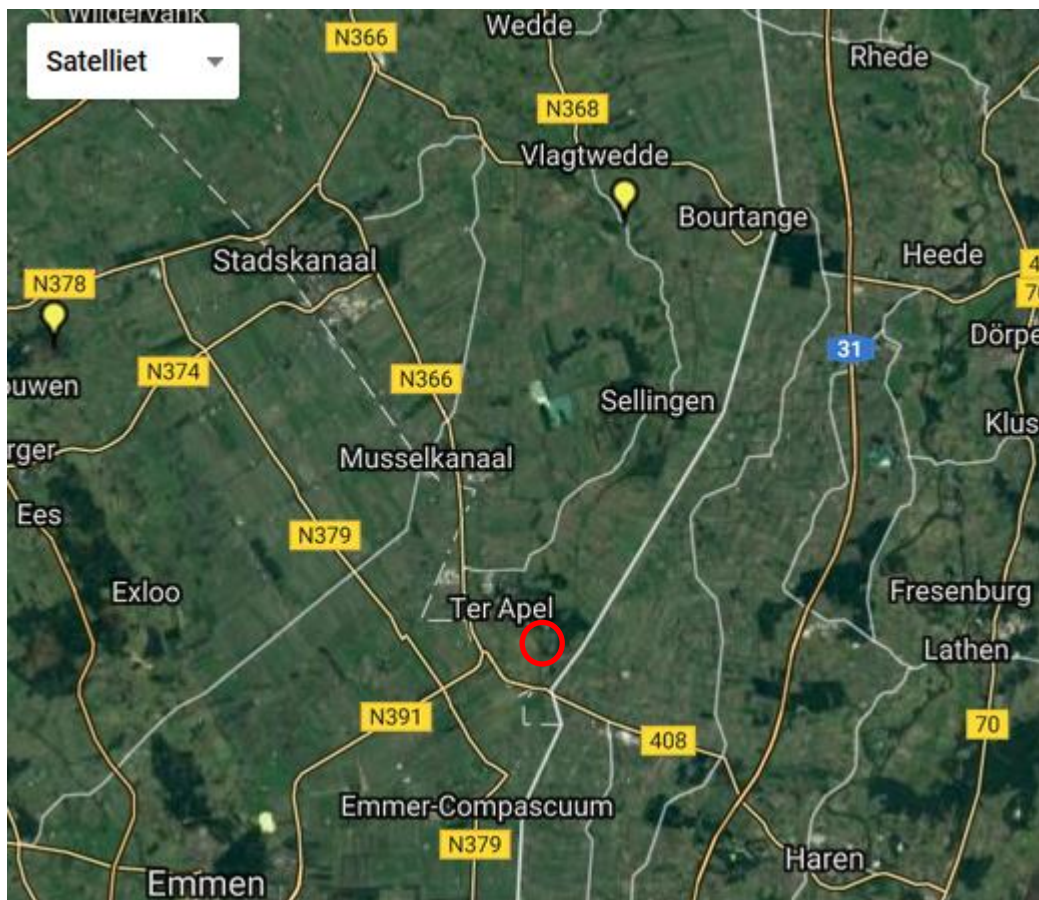
Figuur 2.10 Indruk toekomstige situatie

2.3 BESCHERMDE GEBIEDEN IN DE OMGEVING

2.3.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is gelegen ten zuiden van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Lieftingsbroek (zie figuur 2.11). De afstand tussen de onderzoekslocatie en het Natura 2000-gebied bedraagt meer dan 15 kilometer.

Gelet op de afstand tot het gebied, de kernopgave van het gebied en de aard van de geplande ingreep wordt er geen onderzoek in het kader van gebiedsbescherming binnen de Wet natuurbescherming uitgevoerd (zie ook paragraaf 1.2 scope).

Figuur 2.11 De afstand tussen de onderzoekslocatie (rode cirkel) en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (gele druppel) (Bron: Rijksoverheid)

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Op de kaart in figuur 2.12 is te zien dat in de directe omgeving van het plangebied sprake is van een gebied uit de het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde beschermde gebied betreft een bos.

Daar er geen sprake is van externe toetsing van invloeden op het NNN is verder onderzoek naar invloeden op het NNN niet van toepassing.

Figuur 2.12 Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het NNN (Bron : Provincie Groningen)

3. NATUURWETGEVING

In Nederland was de bescherming van soorten en gebieden tot 2017 geregeld in de Flora- en faunawet en de natuurbeschermingswet 1998. Deze twee wetten zijn per 1 januari 2017 samen met de Boswet, vervangen door Wet natuurbescherming. Bevoegd gezag ligt bij de Provincies.

3.1 SOORTENBESCHERMING

De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken met een ontheffing of een vrijstelling.

Binnen de Wet natuurbescherming wordt bij ruimtelijke ingrepen onderscheid gemaakt tussen Europees beschermde soorten (artikel 3.5 soorten) en nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 soorten). De lijst Europees beschermde soorten bestaat uit soorten die genoemd zijn in:

- Habitat Richtlijn bijlage IV onderdeel a
- Bijlage 2 verdrag van Bern
- Bijlage 1 verdrag van Bonn

Vogels

Ten aanzien van vogels is in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het volgende opgenomen:

- Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te rapen en deze onder zich te hebben.
- Het is verboden vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te storen.

Verstoren mag wel indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Bovenstaande houdt in dat de nesten van alle inheemse soorten tijdens het broedseizoen zijn beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels is een ontheffing nodig. Net als onder de Flora- en faunawet, zijn nestplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Overige soorten

Voor overige Europees beschermde soorten (uit bijlage IV, onderdeel a van de Habitatrichtlijn) is Artikel 3.5 van toepassing. Volgens dit artikel is het verboden Europees beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- opzettelijk te verstoren;
- eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, onwortelen of te vernielen.

In de Wet natuurbescherming is een lijst met nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 3.10 van deze wet van toepassing. Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming houdt in dat het verboden is nationaal beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen.

Provincies beslissen zelf voor welke soorten van deze lijst een vrijstelling geldt.

3.2 GEBIEDSBESCHERMING

Natura 2000

Met de Wet natuurbescherming is de gebiedsbescherming van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen worden aangeduid als Natura 2000 gebieden.

In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied zijn zowel de te beschermen waarden van het Vogelrichtlijn- als het Habitatrichtlijngebied opgenomen. Dit zijn habitattypen of soorten die typerend zijn voor een bepaald gebied. Deze kwalificerende habitattypen en soorten zijn in het aanwijzingsbesluit opgenomen als zogenaamde instandhoudingsdoelen. Elk gebied is specifiek voor een of meer van deze instandhoudingsdoelen aangewezen. Met deze nationale deelverplichtingen wordt bijgedragen aan de Europese verplichting die beoogt het goede voortbestaan van deze natuurwaarden zeker te stellen.

Indien er sprake is van “verslechtering of significante verstoring” of “significante gevolgen” op een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig. Deze wordt aangevraagd bij de Provincie waar de ingreep plaatsvindt. De effecten op de beschermde waarden kunnen zowel direct als indirect (externe werking) zijn. “Extern” betekent zowel dat instandhoudingsdoelen beschermd moeten zijn tegen invloed van buiten het gebied als dat soorten die een levensfunctie buiten het gebied hebben, daar ook volledige bescherming genieten.

Bij het bepalen of de ontwikkeling negatieve gevolgen kan hebben, moet ook rekening gehouden worden met de overige ontwikkelingen in de omgeving van het beschermde gebied. Door een combinatie (cumulatie) van activiteiten kunnen namelijk ook negatieve effecten optreden. Hierbij wordt als richtlijn gehanteerd dat alleen plannen en projecten, waarover een definitief besluit is genomen, bij deze beoordeling worden betrokken.

Sinds 1 juli 2015 is de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden, waarin het beleid voor stikstofgevoelige natuurgebieden is geregeld. De PAS heeft betrekking op Natura 2000-gebieden waar stikstofgevoelige natuur aanwezig is. Als onderdeel van de PAS wordt met het rekenprogramma AERIUS bepaald of de stikstofdepositie door de voorgenomen plannen zodanig verandert dat een melding of vergunningsaanvraag bij de Provincie nodig is.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland NNN is een samenhangend netwerk van gebieden met veel natuurwaarden. Het NNN moet voorkomen dat planten en dieren door isolatie van gebieden uitsterven en dat de Nederlandse biodiversiteit afneemt. In het NNN is zijn opgenomen:

- Natura 2000-gebieden, bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en (robuuste) verbindingen;

- Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden);
- Grote wateren.

Voor het NNN geldt het toetsingskader van het Structuurschema Groene Ruimte 1995 (SGR). Dit is overgenomen in de Nota Ruimte. Deze nota stelt dat ruimtelijke ingrepen moeten worden getoetst op mogelijk negatieve effecten voor de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Voor het hele NNN geldt een 'nee, tenzij beginsel'. Op grond hiervan dient directe of indirecte aantasting van bos- en natuurgebied waar mogelijk te worden voorkomen. Er is vrijwel altijd een compensatieverplichting is het provinciaal beleid opgenomen.

3.3 ZORGPLICHT

In artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. Deze geldt voor zowel soorten als gebieden. Dit houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. In artikel 1.11 is het als volgt verwoord:

De zorg houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt (...);

- a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt.

Deze zorg geldt voor alle individuen van in Nederland voorkomende soorten planten en dieren, ongeacht of deze soort beschermd is en ongeacht of ontheffing of vrijstelling is verleend.

4. METHODE

4.1 LITERATUURSTUDIE

Voorafgaand aan het veldbezoek is gestart met een bureaustudie naar het voorkomen van flora en fauna ter plaatse van het onderzoeksterrein en de nabije omgeving. Deze bureaustudie heeft bestaan uit het opvragen van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen tien jaar. Hierin is een overzicht gegeven van de strikt beschermde soorten van de Wet natuurbescherming binnen een straal van ongeveer een kilometer rond het plangebied. Deze staan weergegeven in onderstaande tabel (4.1).

Tabel 4.1 Beschermde soorten binnen een kilometer van het onderzoeksgebied

Soort	Bescherming*
Vos	bijlage A van de wet, vrijgesteld provincie Groningen
Dwergspitsmuis	bijlage A van de wet, vrijgesteld provincie Groningen
Eekhoorn	Wnb art. 3.10
Grote bosmuis	bijlage A van de wet
Haas	bijlage A van de wet, vrijgesteld provincie Groningen
Ree	bijlage A van de wet, vrijgesteld provincie Groningen
Rosse woelmuis	bijlage A van de wet, vrijgesteld provincie Groningen
Bruine kikker	bijlage A van de wet, vrijgesteld provincie Groningen
Gewone pad	bijlage A van de wet, vrijgesteld provincie Groningen
Grote weerschijnvlinder	bijlage A van de wet
Baardvleermuis	Bern II, HR IV
Brandts vleermuis	Bern II, HR IV
Franjestaart	Bern II, HR IV
Gewone dwergvleermuis	Bern II, HR IV
Gewone grootoorvleermuis	Bern II, HR IV
Rosse vleermuis	Bern II, HR IV
watervleermuis	Bern II, HR IV
Boerenwaluw	Jaarrond, categorie 5
Bonte vliegenvanger	Jaarrond, categorie 5
Boomklever	Jaarrond, categorie 5
Boomkruiper	Jaarrond, categorie 5
Bosuil	Jaarrond, categorie 5
buizerd	Jaarrond, categorie 4

Gekraagde roodstaart	Jaarrond, categorie 5
glanskop	Jaarrond, categorie 5
Grauwe vliegenvanger	Jaarrond, categorie 5
Groene specht	Jaarrond, categorie 5
Grote bonte specht	Jaarrond, categorie 5
IJsvogel	Jaarrond, categorie 5
Kleine bonte specht	Jaarrond, categorie 5
Koolmees	Jaarrond, categorie 5
Pimpelmees	Jaarrond, categorie 5
Ransuil	Jaarrond, categorie 4
Spreeuw	Jaarrond, categorie 5
Zwarte kraai	Jaarrond, categorie 5
Zwarte mees	Jaarrond, categorie 5
Zwarte roodstaart	Jaarrond, categorie 5

*Vogels die behoren tot **categorie 1 t/m 4** zijn **jaarrond** beschermd. Soorten die vallen onder categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn in omgeving.

Verder is gebruik gemaakt van bestaande literatuur (verspreidingsatlassen e.d.). Er zijn geen gegevens aangekocht van bijvoorbeeld PGO's (Particuliere Gegevensbeherende Organisaties).

4.2 VELDBEZOEK

De uitvoering van het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 27 november 2017 en is uitgevoerd door mevrouw S. Weterings van Eco Reest BV. Het veldbezoek heeft overdag plaatsgevonden. Tijdens de inventarisatie waren de weersomstandigheden als volgt: regenachtig, bewolkt, windkracht 4 Bft, temperatuur 8 graden Celsius.

Het bezoek is gericht om te beoordelen of de onderzoekslocatie geschikte biotopen bevat voor beschermde dier- en plantensoorten. Hiervoor zijn de onderzoekslocatie en de nabije omgeving onderzocht op potentiële leef- en groeiplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten.

5. RESULTATEN

Onderstaand zijn de resultaten van zowel het literatuuronderzoek als het veldbezoek weergegeven.

5.1 VAATPLANTEN

De NDFF maakt geen melding van beschermde vaatplanten binnen een straal van een kilometer rond het plangebied. De bodem van het plangebied is grotendeels verhard. Eén van de vloeivelden is bijna volledig kaal, zonder enige begroeiing. De toplaag van de grond in het onderzoeksgebied bevat plaatselijk puin. Er is op enkele plaatsen verontreiniging vastgesteld, variërend van lichte verontreiniging tot sterke verontreiniging en zware metalen. Er worden geen beschermde soorten vaatplanten verwacht in het plangebied.

5.2 VOGELS

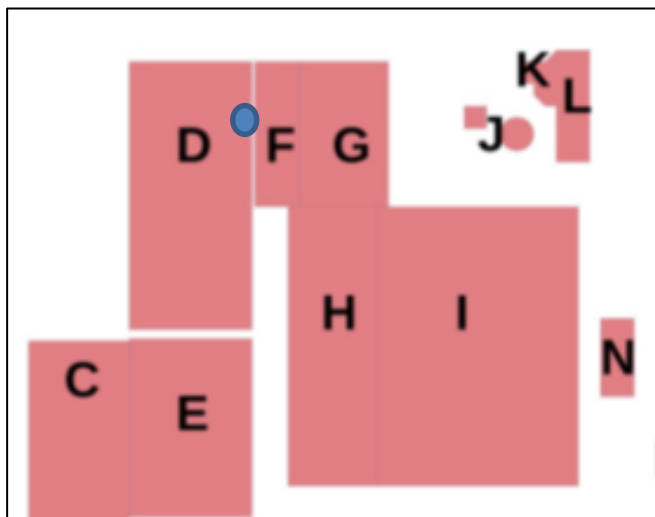
In de omgeving van het onderzoeksterrein zijn de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten van de categorie vier bekend (NDFF): buizerd en ransuil. Dit betreft vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. In de omgeving van het onderzoeksterrein zijn de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten van de categorie vijf bekend (NDFF): bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, ijsvogel, kleine bonte specht, koolmees, pimpelmees, spreeuw, zwarte kraai, zwarte mees en zwarte roodstaart. Dit betreft nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Er zijn geen sporen (nesten) van buizerd of ransuil aangetroffen in het plangebied. In beide te kappen/ knotten populieren rijen is een nest aangetroffen. Dit betreft waarschijnlijk een nest van een zwarte kraai (zie figuur 5.1). Dit is een soort die zich makkelijk elders kan vestigen. Er is in de omgeving voldoende alternatief gebied aanwezig.

Figuur 5.1 Nest in de te kappen rij populieren aan de rand van het plangebied, grenzend aan de vloeivelden nummer 1, 2, 3, 4 en 8.

De golfplaten daken zijn ongeschikt als verblijfplaats voor soorten als huismussen en gierzwaluwen. Het kantoor is het enige gebouw met dakpannen. Hier kunnen nesten van huismussen en/ of gierzwaluwen niet worden uitgesloten. Er vinden geen werkzaamheden plaats aan het dak van dit gebouw (gebouw A, zie figuur 2.2).

Er zijn braakballen gevonden in gebouw D, op de grens met gebouw F (zie figuur 2.2). In het gebouw is een verblijfplaats van een kerkuil aanwezig. In figuur 5.2 is de vermoedelijke locatie van het nest van de kerkuil te zien. Naar alle waarschijnlijkheid gaat de verblijfplaats van de kerkuil niet verloren omdat er geen werkzaamheden aan gebouw D plaatsvinden. Er vinden echter werkzaamheden plaats aan gebouw F, welke direct grenst aan de verblijfplaats. Het asbesthoudende bovenste gedeelte van gebouw F wordt verwijderd. Dit zorgt mogelijk voor dusdanige verstoring dat de kerkuil de verblijfplaats verlaat. Er wordt nader onderzoek geadviseerd om dit inzichtelijk te maken.

Figuur 5.2 Vermoedelijke nestlocatie kerkuil (blauwe cirkel)

Opgemerkt wordt dat de locatie in het broedseizoen geschikt is als broedlocatie voor diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten. Alle in gebruik zijnde nesten zijn binnen het broedseizoen beschermd. Indien er geen kapwerkzaamheden plaatsvinden binnen het broedseizoen (globaal 1 maart t/m 1 september) wordt er geen overtreding van de Wet natuurbescherming verwacht wat betreft nestlocaties voor vogels. Ook is het mogelijk voor de start van het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en door te werken tot in het broedseizoen, mits de werkzaamheden continue worden uitgevoerd. Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen starten moet voorafgaand hieraan de locatie worden vrijgegeven door een ervaren ecooloog. Indien bij de controle nesten van vogels, of in aanbouw zijnde nesten worden aangetroffen moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest niet meer in gebruik is.

5.3 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

De NDFF maakt melding van de dwergspitsmuis, eekhoorn, grote bosmuis, haas, ree en rosse woelmuis binnen een straal van een kilometer rond het plangebied. De dwergspitsmuis, haas, ree en rosse woelmuis zijn door de provincie Groningen vrijgestelde soorten.

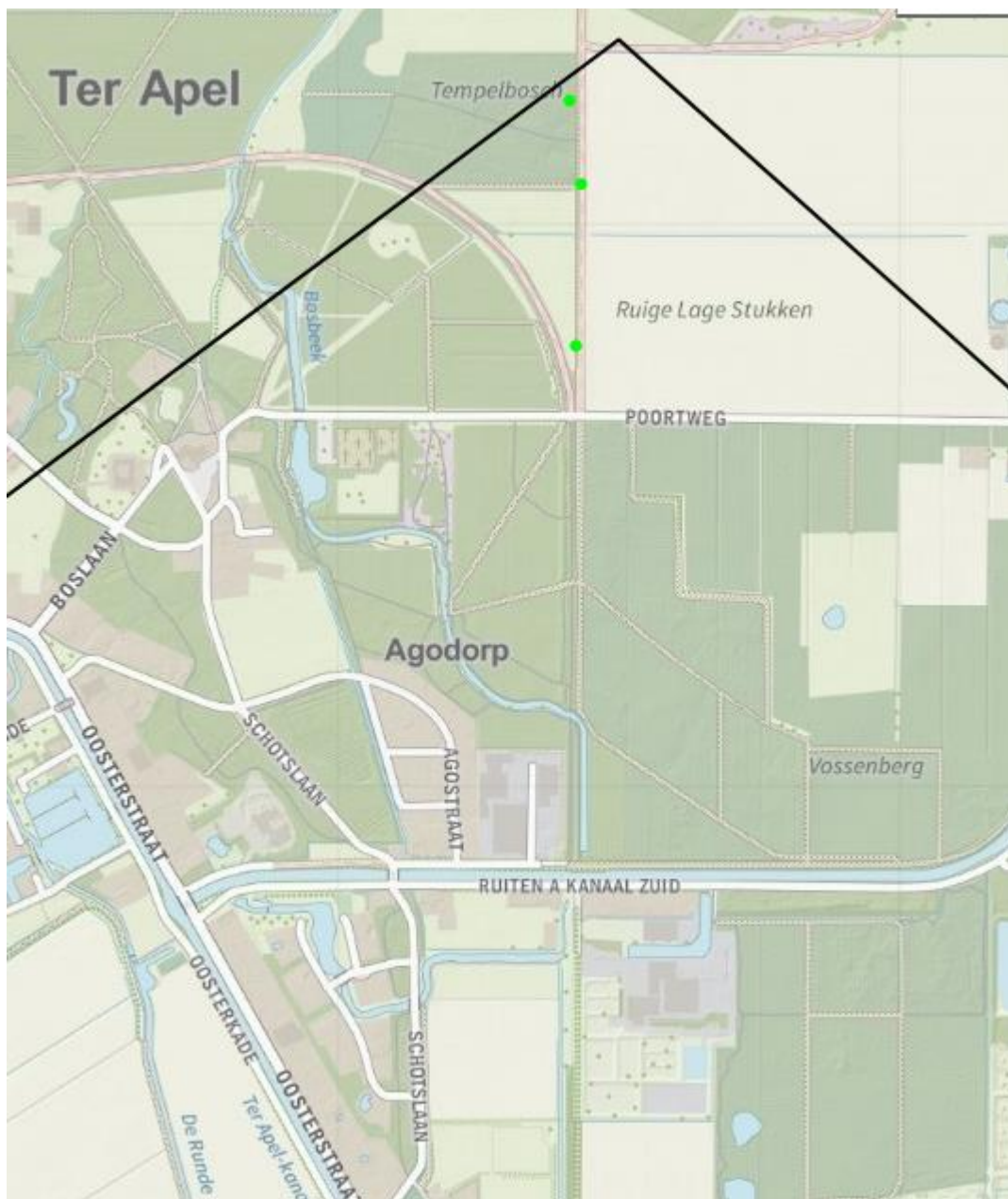
De eekhoorn komt voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos (www.zoogdiervereniging.nl). Ze komen, wanneer er voldoende voedsel beschikbaar is, ook in bebouwd gebied voor. De eekhoorn heeft een voorkeur voor ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is (www.zoogdiervereniging.nl). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van eekhoorns aangetroffen. Er zijn geen nesten van eekhoorn waargenomen. Er worden geen verblijfplaatsen van eekhoorns verwacht in het plangebied. Het plangebied is gelegen in een bosrijke omgeving. Het is niet uit te sluiten dat de eekhoorn geschikt foerageergebied vindt in het plangebied.

In Nederland komt de grote bosmuis alleen voor in Zuid-Limburg en in het uiterste oosten van ons land, tussen Groningen en Winterswijk (www.zoogdiervereniging.nl). Op circa één kilometer afstand van het plangebied heeft in 2014 een inventarisatie (met inloopvallen) naar muizen plaatsgevonden. Tijdens deze inventarisatie zijn grote bosmuizen gevangen (zie figuur 5.3, locatie inventarisatie). De grote bosmuis komt voor in allerlei soorten biotopen, mits er enige dekking is zoals lage begroeiing of verspreid liggende stenen. Zo komt hij voor in bosranden met weinig ondergroei, niet te nat rietland, parken, braakliggend land, duinen, heide en tuinen. Hij heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei. In het plangebied is en dekking

aanwezig, onder andere in de vorm van verspreid liggende stenen. Het kan niet worden uitgesloten dat het plangebied dienst doet als leefgebied van grote bosmuizen.

De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar is ook te vinden in gebieden zonder bos, steengroeven en rotsige hellingen. Hij komt veel voor in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden, waarbij de steenmarter de voorkeur heeft voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren en kleine landschapselementen zoals heggen, bosjes en bermen van belang (www.zoogdiervereniging.nl).

In de oude fabriek (gebouw I, zie figuur 2.2) zijn, op geringe hoogte van de grond, langwerpige openingen in beton aangetroffen (zie figuur 5.4). Mogelijk worden deze plekken door steenmarters gebruikt als verblijfplaats. Het kan niet worden uitgesloten dat het plangebied dienst doet als leefgebied van steenmarters.

Figuur 5.3 Locaties vindplaatsen grote bosmuizen tijdens onderzoek in 2014 (groene stippen)(NDFF)

Figuur 5.4 Langwerpige opening in beton doet mogelijk dienst als verblijfplaats voor steenmarters.

Gelet op het habitattype zou het onderzoeksterrein en directe omgeving, tevens onderdeel kunnen uitmaken van het leefgebied van algemene zoogdieren zoals de mol. Deze algemene diersoorten zijn aangemerkt als vrijgestelde soorten of soorten die alleen onder de zorgplicht vallen waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Dit houdt in dat in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast worden populaties van bovengenoemde soorten niet in gevaar gebracht. Het zal voornamelijk gaan om verstoring van individuen.

De grote bosmuis, de steenmarter en de eekhoorn vallen niet onder vrijgestelde soorten.

5.4 VLEERMUIZEN

In de omgeving van het onderzoeksterrein zijn de volgende vleermuizen bekend uit de NDFF: brandt's vleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, en de watervleermuis.

Verblijfplaatsen

De te kappen/ knotten bomen zijn geïnspecteerd op aanwezigheid van holen, kieren en loszittend schors, wat op potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen kan duiden. Deze zijn niet aangetroffen in de te kappen bomen. Er worden geen verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht in de te kappen bomen.

De golfplaten asbest daken worden verwijderd. Deze golfplaten daken zijn ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Daarnaast wordt het (asbesthoudende) bovenste gedeelte van

gebouw F (zie figuur 2.2 en 5.5) verwijderd, krijgt gebouw H (zie figuur 2.2, 5.6 en 5.7) een nieuwe gevel en wordt gebouw N (zie figuur 2.2) gesloopt. De bovenste vijf tot tien meter van de schoorsteen wordt verwijderd (zie figuur 2.4).

Figuur 5.5 Gebouw F, het bovenste golfplaten deel wordt verwijderd

In het te verwijderen bovenste gedeelte van gebouw F zitten kieren en openingen waar vleermuizen tussen kunnen kruipen. Het kan niet worden uitgesloten dat er zich in dit gebouw verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden.

Figuur 5.6 Binnenzijde gebouw H, het dak wordt verwijderd en komt een nieuwe gevel

Figuur 5.7 Buitenzijde gebouw H, het dak wordt verwijderd en komt een nieuwe gevel

Gebouw H krijgt een nieuwe gevel. Het is niet aannemelijk dat er zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden in dit gebouw. Het gebouw is erg tochtig. Er is geen ruimte tussen de muren waargenomen waarin vleermuizen een verblijfplaats zouden kunnen hebben. Daarnaast is het gebouw voor vleermuizen moeilijk toegankelijk vanwege de nabijheid van andere gebouwen en bomen en struiken (zie figuur 5.7)

Gebouw N wordt gesloopt. Een groot deel van dit gebouw is te laag voor vleermuizen en tevens door begroeiing en naastgelegen bebouwing ontoegankelijk (zie figuur 5.8a). Het hoge gedeelte van gebouw N is vrij van begroeiing en toegankelijk voor vleermuizen. Het kan niet worden uitgesloten dat er zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden in dit deel van het te slopen gebouw.

Figuur 5.8 Te slopen gebouw N

De oude schoorsteen zit vol gaten en kieren. Er kan niet worden uitgesloten dat er zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden in de schoorsteen.

In het plangebied zijn gebouwen aangetroffen waarvan het niet kan worden uitgesloten dat er zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden. Dit is bijvoorbeeld het geval voor het gebouw op onderstaande foto (figuur 5.9). In dit gebouw (L) kunnen vleermuizen in de muren zitten. Er staan voor dit gebouw geen werkzaamheden aan de muren gepland.

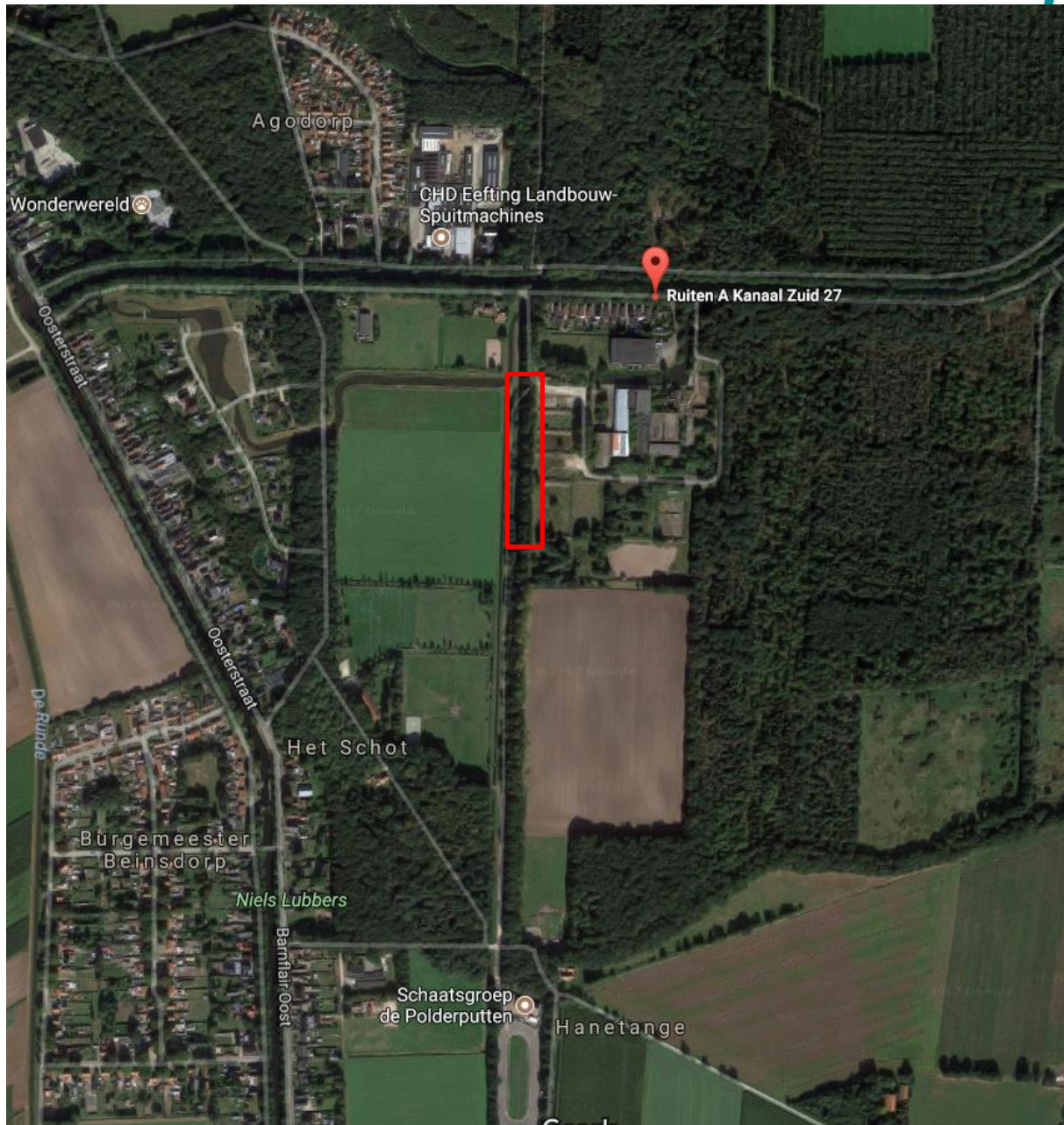
Veel gebouwen zijn toegankelijk voor vleermuizen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de oude fabriek (gebouw I) en de kantine (gebouw L). Deze gebouwen herbergen mogelijk verblijfplaatsen voor vleermuizen. Deze verblijfplaatsen zelf worden niet aangetast door de plannen. Wanneer deze gebouwen voor vleermuizen ontoegankelijk worden gemaakt (bijvoorbeeld door het afsluiten van de ramen met nieuw glas) kunnen vleermuizen niet meer bij de potentiële verblijfplaatsen en hebben de plannen dus wel degelijk mogelijk nadelige gevolgen voor vleermuizen.

Figuur 5.9 De gaten in doen mogelijk dienst als in- en uitvliegopening voor vleermuizen (gebouw L).

Vliegroute

Er worden ten behoeve van de plannen een aantal bomen gekapt. De bomenrij aan de buitenzijde van het plangebied en grenzend aan de vloeivelden nummer 1, 2, 3, 4 en 8 doet mogelijk dienst als vliegroute van vleermuizen (figuur 5.10). In de directe omgeving zijn geen alternatieve vliegroutes aanwezig. Daarom is de te kappen bomenrij mogelijk een essentiële vliegroute voor vleermuizen. Dit dient nader onderzocht te worden.

Figuur 5.10 De te kappen dubbele rij populieren (in rood) (Google maps)

Foerageergebied

Mogelijk maakt het onderzoeksterrein deel uit van het foerageergebied van in de omgeving voorkomende soorten vleermuizen. In de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig, bijvoorbeeld bij de bosranden van de nabijgelegen bosgebieden. Daar de geplande ontwikkelingswerkzaamheden overdag plaatsvinden en de locatie en omgeving na ontwikkeling voldoende geschikt zullen blijven als foerageergebied is verder onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen niet noodzakelijk.

5.5 AMFIBIEËN EN REPTIELEN

Uit de NDFF zijn geen waarnemingen aan beschermde reptielen of amfibieën bekend in de directe omgeving. Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën of reptielen waargenomen ter plaatse van het onderzoeksterrein. Mogelijk is er in de beplanting met ondergroei onder de bomen sprake van

incidentele verblijfplaatsen (landhabitat) van algemeen voorkomende amfibieën (bijvoorbeeld bruine kikker, gewone pad, kleine water salamander).

De bovengenoemde en verwachte diersoorten zijn aangemerkt als vrijgestelde soorten waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Dit houdt in dat in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast worden populaties van bovengenoemde soorten niet in gevaar gebracht. Het zal voornamelijk gaan om verstoring van individuen.

5.6 VISSSEN

Er vinden geen werkzaamheden aan watergangen plaats. Derhalve worden geen negatieve effecten op vissen verwacht als gevolg van de werkzaamheden.

5.7 OVERIGE SOORTEN

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt binnen een straal van één kilometer van het plangebied de grote weerschijnvlinder voor. Deze soort komt voor in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen (www.vlinderstichting.nl). De grote weerschijnvlinder vliegt in het genoemde habitat vooral op open plaatsen, bij bospaden, bosranden of daar waar beekjes het bos doorsnijden. Op de vliegplaatsen groeien wilgen op beschutte plaatsen in de halfschaduw en staan enkele grotere, markante bomen. Het is niet aannemelijk dat de soort geschikt leefgebied vindt in het plangebied.

Door het ontbreken van sleutelfactoren zoals waardplanten speelt onderhavig onderzoeksterrein geen cruciale rol voor plaatselijke vlinderpopulaties.

6. SAMENVATTING EN CONCLUSIE

6.1 ALGEMEEN

In opdracht van de Vereniging Ecodorp Noordeland is door Eco Reest BV een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd. Aanleiding tot het onderzoek zijn de plannen van de initiatiefnemer voor realisatie van een Ecodorp op de locatie aan de Ruiten A Kanaal 27 te Ter Apel.

Doel van de quickscan Wet natuurbescherming is een beeld te krijgen van de aanwezige habitats en de voorkomende beschermde dier- en plantensoorten ter plaatse van het onderzoeksterrein.

De onderzoekslocatie heeft een oppervlakte van ca 81.500 m² en bestaat uit negen vloeivelden, een oude schoorsteen, hallen, een oude fabriek, een kantoor, een kantine, beplanting en losliggend puin en stenen.

6.2 CONCLUSIE SOORTENBESCHERMING

Binnen het plangebied kunnen verblijfplaatsen van de grote bosmuis niet worden uitgesloten. Dit dient nader onderzocht te worden.

Verblijfplaatsen van steenmarter kunnen niet worden uitgesloten in de te slopen gebouwen of in de gebouwen die mogelijk in de toekomst toegankelijk worden gemaakt. Voor het wegnemen van verblijfplaatsen van steenmarter is wettelijk gezien een ontheffing nodig, tenzij gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode. Hiervoor kan een gedragscode van een gemeente worden gebruikt, bijvoorbeeld die van de gemeente Raalte (geldig tot eind augustus 2018). De gedragscode van de gemeente Raalte meldt in het geval van het slopen van een pand met steenmarter:

- Er worden geen sloopwerkzaamheden uitgevoerd ten tijde van het voortplantingseizoen van de steenmarter (globaal van maart tot en met augustus) op locaties waar de soort is aangetroffen of als hier aanwijzingen voor zijn;
- Bij aanwezigheid van de steenmarter wordt, voordat de steenmarter eventueel wordt verjaagd, gekeken naar de aanwezigheid van alternatieve locaties waar de steenmarter heen kan om de gunstige staat van instandhouding van de steenmarter te waarborgen. Deze toetsing naar alternatieve locaties wordt uitgevoerd door een ter zake kundige. Indien geen alternatieve locaties aanwezig zijn dient in overleg met een ter zake kundige worden gezocht naar een andere bevredigende oplossing. Het verjagen gebeurt enkele uren voorafgaand aan de sloop door luide muziek af te spelen.

Omdat niet duidelijk is of en waar in de directe omgeving alternatieven voor steenmarters zijn, wordt wel geadviseerd hier nader onderzoek naar te laten uitvoeren.

In gebouw D, grenzend aan gebouw F zijn sporen (braakballen) van een kerkuil aangetroffen. Nader onderzoek is nodig om de exacte locatie vast te stellen en om inzichtelijk te krijgen of de verblijfplaats door de geplande werkzaamheden en bijkomende verstoring komt te vervallen.

Nader onderzoek naar vleermuizen is nodig omdat niet kan worden uitgesloten dat er zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden in de onderzoekslocatie. De volgende gebouwen, waar werkzaamheden gepland staan (anders dan het vervangen van de asbest golfplaten daken), kunnen mogelijk door vleermuizen gebruikt worden:

- Gebouw F
- De schoorsteen

- Gebouw N

Daarnaast kunnen de plannen mogelijk negatieve gevolgen voor vleermuizen hebben wanneer de toegankelijkheid van gebouwen verloren gaat, bijvoorbeeld door het dichtmaken van ramen met nieuw glas. Dit betreft onder meer de volgende gebouwen:

- De oude fabriek (gebouw I)
- De kantine (gebouw L)

De te kappen dubbele rij met populieren grenzend aan de vloeivelden nummer 1, 2, 3, 4 en 8, doet mogelijk dienst als essentiële vliegroute voor vleermuizen. Dit dient nader onderzocht te worden.

Mogelijk doet het gebied dienst als foerageergebied voor eekhoorns. Er zijn geen nesten van eekhoorns gevonden in de te kappen bomen. Er blijft voldoende alternatief gebied over na realisatie van de plannen.

De overige te verwachte diersoorten zijn aangemerkt als vrijgestelde soorten of soorten die alleen onder de zorgplicht vallen waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Dit houdt in dat in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast worden populaties van bovengenoemde soorten niet in gevaar gebracht. Het zal voornamelijk gaan om verstoring van individuen.

In het plangebied kunnen algemene vogelsoorten tot broeden komen. Alle vogelnesten zijn in het broedseizoen beschermd. Voor het broedseizoen wordt geen standaard periode gehanteerd, van belang is of er een broedgeval aanwezig is. Globaal loopt het broedseizoen van vogels van 1 maart tot 1 september. Dit is afhankelijk van de soort en van de klimatologische omstandigheden.

6.3 CONCLUSIE GEBIEDSBESCHERMING

De onderzoekslocatie is gelegen ten zuiden van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Liefthinsbroek (zie figuur 2.10). De afstand tussen de onderzoekslocatie en het Natura 2000-gebied bedraagt meer dan 15 kilometer. Gelet op de afstand tot het gebied, de kernopgave van het gebied en de aard van de geplande ingreep wordt er geen onderzoek in het kader van gebiedsbescherming binnen de Wet natuurbescherming uitgevoerd.

Daarnaast is de locatie gelegen buiten het Natuur Netwerk Nederland. Daar het NNN geen externe werking kent is verder onderzoek in het kader hiervan niet noodzakelijk.

6.4 AANBEVELINGEN EN ADVIES

Het kan niet worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van steenmarters, grote bosmuizen, vleermuizen en nestplaatsen van kerkuilen aanwezig zijn in de bebouwing. Daarom wordt geadviseerd om nader onderzoek naar steenmarters, grote bosmuizen, vleermuizen en kerkuilen te laten uitvoeren. Omdat het niet duidelijk is of en waar in de directe omgeving alternatieven voor steenmarters zijn, wordt ook voor steenmarters geadviseerd nader onderzoek te laten uitvoeren.

Opgemerkt wordt dat de locatie in het broedseizoen geschikt is als broedlocatie voor diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten. Indien er geen kapwerkzaamheden plaats vinden binnen het broedseizoen (globaal 1 maart t/m 1 september) wordt er geen overtreding van de Wet natuurbescherming verwacht wat betreft nestlocaties voor vogels. . Ook is het mogelijk voor de start

van het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en door te werken tot in het broedseizoen, mits de werkzaamheden continue worden uitgevoerd. Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen worden opgestart moet voorafgaand hieraan de locatie worden vrijgegeven door een ervaren ecooloog. Indien bij de controle nesten van vogels, of in aanbouw zijnde nesten worden aangetroffen moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest niet meer in gebruik is.

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze zorg geldt voor alle individuen van in Nederland voorkomende soorten planten en dieren, ongeacht of deze soort beschermd is en ongeacht of ontheffing of vrijstelling is verleend.

6.5 VERANTWOORDING

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest BV aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest BV geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Eco Reest BV
S. Weterings MSC.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden

Bij12, Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, juli 2017.

Bij12, Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, juli 2017.

Bij12, Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017.

Bij12, Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.0, juli 2017.

Dietz, C.O., von Helversen & D. Nill (2011). *Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*. De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht.

ndff.nl

RAVON.nl

SOVON.nl

Synbiosiys.alterra.nl

Vleermuis.net

Vleermuizenindestad.nl

Vlindernet.nl

Bijlage 1

Overzicht vrijgestelde soorten provincie Groningen

Vrijgestelde soorten (artikel 3.10 eerste lid, onderdeel c) Provincie Groningen	
Zoogdieren	Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>) Bosmuis* (<i>Apodemus sylvaticus</i>) Bunzing (<i>Mustela putorius</i>) Dwergmuis (<i>Micromys minutus</i>) Dwergspitsmuis (<i>Sorex minutus</i>) Egel (<i>Erinaceus europaeus</i>) Gewone bosspitsmuis (<i>Sorex araneus</i>) Haas (<i>Lepus europeus</i>) Hermelijn (<i>Mustela erminea</i>) Huisspitsmuis* (<i>Crocidura russula</i>) Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>) Ondergrondse woelmuis (<i>Pitymys subterraneus</i>) Ree (<i>Capreolus capreolus</i>) Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>) Tweekleurige bosspitsmuis (<i>Sorex coronatus</i>) Veldmuis* (<i>Microtus arvalis</i>) Vos (<i>Vulpes vulpes</i>) Wezel (<i>Mustela nivalis</i>) Woelrat (<i>Arvicola terrestris</i>)
Amfibieën	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>) Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>) Kleine watersalamander (<i>Triturus vulgaris</i>) Meerkikker <i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>) Middelste groene kikker / Bastaardkikker (<i>Pelophylax klepton esculentus</i> <i>Rana esculenta</i>)

MILIEU ADVIESBUREAU

EcoReest

Advies vanuit een groen hart

